РІК 1930. Серпень — вересень. Ч. VIII—IX.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Ч. 6092. В справі щоденного відправлювання Служби Божої.

Нинішні тяжкі часи вимагають від священика, щоби пильно використав усі середники потрібні до цего, аби і себе вдержати на висоті священичого покликання і вірних заховати від загально зростаючого зіпсуття.

Безперечно одним з найуспішнійших середників до сего є щоденне відправлювання Служби Божої, о якій каже Тридентійський Собор: „Мусимо визнати, що нема другого так святого і Божого діла, як Служба Божа“, а св. Франц Салєзий у своїй Фільотеї: »Служба Божа є сонцем духовних вправ, осередком і огнищем християнської віри, серцем набоженьства, душею побожности, тайною непонятою, зберігаючою в собі доказ незглубимої любови. У Службі Божій, душа находить усі небесні дари«.

Тож я хотівби кількома словами заохотити всіх Всч. Отців до цего, щоби щоденно черпали з сего жерела ласк і для себе і для вірних.

Вправді нема виразного тяжкого припису, якийби впрост накладав на священиків обовязок що дня відправляти Службу Божу, але св. Церков дуже собі сего бажає, щоби священики що дня приносили Богу Безкровну Жертву і кріпилися Евхаристійним Хлібом.

Коли св. Церков накладає на священика обовязок

часто наставали на вірних, шоби вони часто а навіть щоденно принимали св. Причастя, то чи в сей спосіб не домагаеся від нас, щоби ми щоденно відправляли Службу Божу?

Львівський Синод з р. 1891 (Титул IV, гл. I. О жертві Літургії ч. 2) виразно каже: »Желає собі і упоминає Синод, щоби священики, також в будні, відправляли св. Літургію (Службу Божу), хотяйби і не мали ніякої стипендії; бо »в кождій Службі Божій находиться весь овоч, що його заслужив Ісус Христос на хресті; які плоци Господних Страстей, такі плоди сеї Жертви;« дальше »кожда Літургія значить стілько, скілько значить смерть Христова на хресті, через котруто Літургію стоїть вселенна. І тому священик, що хоч законно не перешкоджений залишає відправляти літургію, уймає — оскільки се від него залежить — Пресв. Тройці славу, Ангелам радість, грішникам прощення, праведним поміч, душам в чистилищи охолоду, Церкві добродійство, а собі лік, як каже Прп. Беда у своїй книжці о жертві літургії«.

Папа Александер II каже так: »Не мала се річ відправити Службу Божу і дуже щасливий сей, що може її відправити«.

Тож нехай не буде дня, в котрім ми не відправилиби Служби Божої, через якої достойну відправу можемо відвернути много лиха а приспорити много добра.

Кілько то потреб мають наші парохії, наша дієцезія, наша церковна провінція, наш цілий нарід, ціла св. Церков!

Якщо схочемо упросити Бога, щоби відвернув Свій гнів від світа, від нашого народу, від нашої парохії, від наших інституцій, якщо хочемо навернути нерозкаяних грішників, відправляймо щоденно Службу Божу, а при сім заохочуймо вірних, щоби і вони, оскільки це для них можливе, що дня на ній були і що дня причащалися.

Знаємо з життя св. Франца Салєзія, що він і серед найбільших трудностей відправляв щоденно Службу Божу. Відбуваючи подорожі серед кальвіністів в ціли їх навертання, мусів що дня переходити через ріку Дуренс, щоби могти щоденно відправляти Службу Божу. З жахом приходилось нераз глядіти, як в зимі, в часі острих морозів, цей Святий священик перебирався через ту ріку на другий бік рачкуючи по обмерзлій ледом лавочці, яка там по зава-

ленню моста одинока ще лишилася, щоби лишень не втратити нагоди відправити Службу Божу!

Ось як цінили собі Святі кожду Службу Божу!

Дай і нам Боже таку любов до Евхаристійного Ісуса, а тоді і ми двигнемо наш нарід до ліпшої долі!

ЙОСАФАТ
Епп.

Ч. 216/орд. — Про примінювання судово-карних постанов з Кодексу канонічного права.

Еп. Ординаріят подає до прилюдного відома і отсим оголошує, що в ціли уодностайнення й улекшення урядових поступовань, тутешний Епископський Суд Церковний і другі тут приналежні епископські уряди, при полагоджуваннню спірних і карних справ, як в судовім так і позасудовім поступованню, будуть на будуче придержуватися правних постанов, що містяться в IV і V кн. Кодексу канонічного права, проголошеного ПП. Венедиктом XV.

Ходить тут о практичне примінювання постанов, що відносяться до судової компетенції, судової організації, судової дисципліни, судового поступовання та правних засобів при спірних (особливо подружих процесах) і карних справах, а також о постанови про проступки та карні засоби, за виїмком нових цензур ipso facto задержаних новим правом.

Від Еписк. Ординаріяту.

Перемишль, 10. серпня 1930 р.

† ЙОСАФАТ Епп.

Ч. 5806. — В справі молитов о навернення відступників від католицької Церкви і о відвернення переслідувань зі сторони большевиків в совітській републиці.

Поручаємо Всч. Духовенству і на дальше долучувати кождої неділі і свята Службу »о умиреніи Церкви« в наміреннню навернення відступників від катол. Церкви і відвернення переслідувань зі сторони большевиків, а також заохочувати вірних, щоби молилися і жертвували свої добрі діла й умертвлення в тій самій цілі.

Так само поручаємо Всч. Духовенству вкладати все більше ревности у душпастирські свої праці, бо іде загальний наступ на скарби Христової віри, — а для утверджения вірних в католицькій вірі, звертати особлившу вагу на систематичне голошення катехитичних проповідий і систематичне катехизування молоді.

Ч. 6093. В справі полевої Служби Божої з нагоди світських торжеств.

Лучаєся, що деякі оо. Душпастирі вносять тут прохання о дозвіл на відправу Служби Божої поза церквою, особливо при нагоді світських торжеств.

Властивим місцем до відправи Служби Божої є Божий дім, котрий є на се побудований і тому св. Церков уділяє позволення на відправу Служби Божої поза церквою лишень у виїмкових случаях, спонукана до цего конечною потребою і мотивами виключно релігійними. Длятого впрост противиться духови церковних заряджень нарушувати церковні приписи дотично місця відправи Служби Божої для світських торжеств, а тим більше для світських маніфестацій. В сумнівних случаях Еписк. Ординаріят є обовязаний просити Апостольський Престол о відповідні власти (свщ. Конґреґація Тайн, 26 липня, 1924 р.)

Приписи що до місця відправи Служби Божої не дотичать в такій самій мірі других відправ чи богослужень.

Ч. 6094. — В справі кандидування священиків на послів і сенаторів.

Пригадується Всч. Духовенству, що священики не можуть кандидувати на послів чи сенаторів без позволення свого Епископа і Епископа місця, в котрім лежить виборчий округ кандидата.

Перемишль, 8. вересня 1930 р.

† ЙОСАФАТ, Епп.

Ч. 6095. В справі надіслання виказів перебуваючих на еміґрації греко-католиків.

Поручається Всч. ОО. Парохам, Завідателям і самостійним Сотрудникам, котрі ще цего не зробили, надіслати

Еп. Ординаріятови точний виказ осіб нашого обряду, які в біжучім році перебувають на зарібковій згл. иншій еміґрації з поданням імени й назвиска, назви держави, міста, фабрики, по змозі також вулиці й числа дому дотичної особи в теперішнім місци перебування.

При родинах еміґруючих належить зазначити число, дітей їх вік та імена.

Адреси потрібні для влекшення душпастирської праці над еміґрантами на їх новім місци перебування.

Ті ОО. які залягають з виказами еміґрантів за минулі роки зволять їх надіслати чимскорше через дотичні деканальні Уряди.

Всч. ОО. Декани допильнують зі свойого боку, аби такі викази з кождої парохії були в час вислані.

Пригадуєсь рівночасно, що обовязком душпастиря є інтересуватись особливо своїми парохіянами, які часово перебувають на чужині, в якім середовищі перебувають, чи мають запевнену душпастирську опіку, чи не підпадають погубним впливам.

Ч. 5872. — Конкурс на опороженені парохії.

З речинцем до 31. жовтня 1930 виставляються на конкурс слідуючі опороженені парохії:

Деканат Балигородський: 1. Горянка, 2. Рябе. — Дек. Белзький: 1. Будинин. — Дек. Бірчанський: 1. Грозьова. — Дек. Бориславський: 1. Рибник. — Дек. Буківський: 1. Морохів. — Дек. Горлицький: 1. Боднарка, 2. Гладишів, 3. Долини, 4. Ліщини, 5. Новиця, 6. Рихвалд, 7. Смерековець. — Дек. Грибівський: 1. Баниця, 2. Ізби, 3. Королева руська, 4. Фльоринка. — Дек. Динівський: 1. Павлокома. — Дек. Добромильський: 1. Макова. — Дек. Дуклянський: 1. Воля цекл., 2. Гирова, 3. Дошниця, 4. Крампна, 5. Поляни, 6. Радоцина, 7. Ростайне, 8. Святкова, 9. Тихання, 10. Чорне. — Дек. Жукотинський: 1. Галівка, 2. Дністрик дуб., 3. Липє. — Дек. Комарнянський: 1. Горбачі, 2. Монастирець, Дек. Короснянський: 1. Близянка, 2. Ванівка, 3. Чорноріки. — Дек. Куликівський: 1. Нагірці. — Дек. Лежайський: 1. Дубрівка. — Дек. Ліський: 1. Монастирець. — Дек. Лупківський: 1. Воля мігова, 2. Солинка, 3. Явірник. — Дек. Любачівський: 1. Милків, 2. Синявка. — Дек. Люто-

виський: 1. Береги гор., 2. Поляни, 3. Хміль. — Дек. Медицький: 1. Барич. — Дек. Мушинський: 1. Матієва, 2. Ростока вел., 3. Явірки. — Дек. Немирівський: 1. Улицко. — Дек. Порохницький: 1. Крамарівка. — Дек. Равський: 1. Белзець, 2 Голе. — Дек. Риманівський: 1. Ясель. — Дек. Розлуцький: 1. Свидник. — Дек. Сінявський: 1. Майдан. — Дек. Сокальський: 1. Рожджалів. — Дек. Старосамбірський: 1. Білич гор., 2. Лінина мала. — Дек. Старосільський: 1. Стара сіль. — Дек. Тіснянський: 1. Ветлина, 2. Криве ад Тісна, 3. Лопінка, 4. Терка, 5. Тісна, 6. Яблінка, 7. Яворець. — Дек. Турчанський: 1. Прислоп. — Дек. Чесанівський: 1. Плазів. — Дек. Ярославський: 1. Сурохів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотренені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі вплинулиби по дни 31. жовтня 1930, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО., що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має одну або більше дочерних, зобовязуються в кождім часі на жадання перемиського Еписк. Ординаріяту згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о приняття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

ХРОНІКА.

Іменовання:

Ч. 209/орд. о. Іван Зятик просинодальним іспитовником.

Ч. 209/орд. о. Николай Грицеляк, просинодальним іспитовником.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 4518. о. Юзвяк Михайло — Сілець.

Ч. 5200. о. Павлюк Матвій — Боянець.

Ч. 5270. о. Павліш Павло — Підгайчики.
Ч. 5480. о. Кузик Корнило — Чирна.
Ч. 5747. о. Малярчик Олексій — Карликів.
Ч. 5749. о. Олексин Василь Тартаків.
Ч. 5748. о. Ґумовський Василь — Криниця.
Ч. 5750. о. Тимчишин Евген — Конюшки королівські.
Ч. 5788. о. Трешневський Александер — Угнів.

Завідательства одержали:

Ч. 4475. о. Височанський Іван — Присліп.
Ч. 5750. о. Крайчик Омелян — Сурохів.
Ч. 5747. о. Мікула Василь — Ванівка.
Ч. 5748. о. Метелля Степан, доїздж. — Белзець.
Ч. 5749. о. Бортник Тома — Старасіль.

Померли:

о. Небожук Андрій, парох в Маковій 17/7 1930.
о. Крайчик Ілля, парох в Будинині 25/8 1930.

Души їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 15. вересня 1930.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

Загальні Збори То-ва „Епархіяльна Поміч“.

Звичайні Загальні Збори То-ва »Епархіяльна Поміч“ відбулися дня 17. червня 1930. р. в будинку Духовної Семинарії в Перемишлі. Перед зборами відправлено в катедральній Церкві св. Службу Божу на інтенцію То-ва.

Присутних на зборах 67 священиків й оба Преосвящені Владики. Збори отворили Їх Преосвященство Кир Йосафат згадуючи померших в біжучім році членів. Зборам проводив о. Декан Андрій Борисевич, секретарювали оо. Черкавський і Підгарбій. Після відчитання протоколу зложив звіт з діяльности уступаючий виділ і контрольна комісія відтак приступлено до вибору нового виділу. До Виділу увійшли: оо. Борисевич, Гриceляк, Василькевич, Мягкий, Голинський як члени, і оо. Зятик і Лопачак як заступники. До контрольної комісії вибрано: оо. Несторовича, Ґоцького і Войтовича. О. Крил. Др. Решетило входитиме до Виділу як голова VII Секції підмоги Церков.

По дискусії над справами То-ва відчитав о. Голинський реферат на тему »Католицька Акція — еї суть, завдання й орґанізація«, після чого слідував реферат о. Орського п. з. »Як підготовляти ґрунт для Католицької Акції в парохії?“ В дискусії над рефератами забирали голос Їх Преосвященство Кир Йосафат, оо. Борисевич, Маринович, Венгринович, Шпиталь, й оба оо. референти. Католицька Акція це найважнійше завдання Церкви під нинішну хвилю. В католицькім світі йде горячкова праця коло здійснення цеї високої ідеї, що залежить в першій мірі від духовенства. Необхідна річ, аби наше духовенство засвоїло собі конечне знання предмету К. А. еї організації і методів праці та взялося заздалегідь за підготовчу працю.

Зібрані під проводом Їх Преосвященства Епископа Ординарія рішили однодушно висказати Й. Е. Митрополитови Кир Андреєви синівські побажання з нагоди трийцятьлітного ювилею на митрополичім престолі.

Звіт з діяльности Виділу Е. П.
за час від 2. липня 1929. до 16. червня 1930.

Виділ відбув девять звичайних засідань, на яких полагоджувало біжучі справи. Товариство числить 497 членів, в біжучім році прибуло нових 37. Згідно з ухвалою останніх Заг. зборів Виділ вислав до священиків заклик, щоби вступали в члени.

Друга секція То-ва удержувала захист для хлопців в Новосілках дидинських і підпомагала захисти для дівчат в Дрогобичі і Яворові. Кромі сего користали зі сталих і часових підмог хлопці-термінатори і кількох ґімназійних учнів. В останньому часі Виділ поробив заходи в цілі приміщення пятьох хлопців сиріт зі захисту в Новосілках в бурсі св. О. Николая в Ярославі тому, що в захисті держиться хлопців тільки до десятого року життя. Надто удержує То-во троє дівчат в інтернаті СС. Василіянок в Перемишлі. Дітвора в захистах учащає до місцевих шкіл а старші дівчата в Дрогобичі до прив. учит. семинара СС. Василіянок. Для захисту в Новосілках випрацьовано окремий правильник по вимогам Міністерства сусп. опіки. В ціли пізнання світських законів і розпорядків дотично опіки над захистами, Виділ висилав своїх делеґатів до Львова на відчити п. посла Целевича.

Товариство підпомагало матеріяльно приватну учительську семинарію дівочу СС. Василіянок в Дрогобичі, яка міститься в будинку То-ва. Таксамо підпомагало захоронку СС. Йосифіток в Яворові, яка здобула собі повне признання серед місцевого й дооколичного населення.

Зі зворотних підмог користало в біжучім році дванайцятьох священиків, в тім двох з огляду на невідрадний матеріяльний стан одержало беззворотні підмоги.

Заходом пятої секції скликано було в біжучім році дві конференції священиків. Перша відбулася дня 10. січня 1930 з двома рефератами: о. Ваня Льва катихита в Самборі на тему »Навчання релігії у вселюдних школах« і о. Голинського Петра катихита в Перемишлі н. т. »Методичні замітки до навчання Біблійної Історії«. На другій конференції дня 25. лютого 1930. реферував о. Декан Йосиф Маринович організаційні справи То-ва, потребу й значіння

фондів позичкового, похоронного й підмоги церквам. Винесено відповідні резолюції.

Заходом Виділу внпечатано новий статут То-ва з узглядненням змін ухвалених Загальними Зборами дня 27. червня 1918, 17. червня 1924. і 23. червня 1926. Статут затверджений Воєвідством у Львові рескриптом з дня 6. грудня 1929. Ч. Б. П. 341/стов./29, розіслано всім священикам епархії.

Заходом шестої секції То-ва появлялася кождого місяця друга, неофіціяльна часть Епархіяльних Відомостий з актуальними рефератами і статтями. На цілковитім удержапні То-ва остає часопис »Бескид«, який з огляду на важну ролю і вельми хосенний вплив перемінено в травні біжучого року з двотижневника на тижнівку.

VIII. Секція (місійна) помагала оо. парохам в уряджуванні місій виєднуванням проповідників у оо. Василіян та Редемптористів. Обом Чинам зобовязаний Виділ до вдячности за вельми хосенну працю біля обнови душ тисячів вірних нашої дієцезії.

Касовий стан

А) Приходи

Готівка з р. 1928/9	2,206·26	зол.
вкладки членів	5,959·35	»
позичковий фонд	2,899·—	»
зворот підмог	4,862·90	»
сироти	9,738·94	»
Їх Преосвященство для сем. і учеників .	1,200·—	»
переслані гроші за посередн. То-ва .	703·—	»
чинш зі Сколошева	244·—	»
Впр. Капітула для учеників . . .	741·88	»
з продажі долярів	890·—	»
з чиншу за дім на Владичу . . .	852·80	»
за пресу і книжки	31·55	»
Разом .	30,329·68	зол.

Б) Витрати

Захист у Новосілках	8,446·40	зол.
зворотні підмоги	4,207·75	»
СС. Василіянки, Служебниці й Йосифітки	3,717·35	»
підмоги ученикам	1,292·70	»
» ремісникам	1,090·—	»
католицька преса	4,103·90	»
переслані фонди (чужі)	678·—	»
новий статут То-ва Е. П. . . .	270·—	»
духовний семинар	950·—	»
податки за реальність у Сколошеві .	243·—	»
опаркнення реальности	318·70	»
контракти	1,540·—	»
сплата довгу в Банку гіпот. . . .	457·52	»
адаптації в домі на Владичу . . .	405·67	»
инші видатки	236·35	»
сальдо	2,371·35	»
Разом .	30·329·68	зол.

Доляри: Прихід 260 дол.
Розхід 100 дол.

Готівка 160 дол.

Каса V. секції:

Прихід: 12,050·82 зол. + 1230 дол.
Розхід: 10,901·56 зол. — 1000 дол.

Готівка = 1,149·26 зол. + 230 дол.

о. Голинський Петро.

Католицька Акція

(Прикмети світського апостола: кат. свідомість, активність, карність і послух єрархії.)

4.

Значне є нині число віруючих, богато між ними людий побожних, що живуть надприродним життям, та на жаль мало серед них свідомих католиків, які все і всюди вміліб виявити себе такими. Можна се обсервувати головно в ріжних видах збірного життя, в організаціях, в освітних, економічних, політичних установах. Віруючі й практикуючі становлять нераз подавляючу більшість членів якоїсь установи однак обличча цеї установи на зверх буває часто безфарбне, невтральне а нераз навіть вороже католицькій Церкві і вірі. Виходить, що католики одинцем радо спішать до Церкви, беруть участь у богослуженнях складають датки на релігійні цїли, а як зорганізована збірня поза нею ті самі люди Церкву поборюють. Нерідко приходиться нам на власні очі оглядати се невідрадне явище на зборах читалень, кооператив, та всяких інших установ а передовсім в часі виборів. Причина цього не лежить у злій волі тільки в недостачі католицької свідомости. Завданням Католицької Акції між іншим розбудити католицьку совість і католицьку свідомість серед широких мас вірних. В тім напрямі піде праця в поодиноких організаціях К. Акції а середниками до того будуть курси, відчити, гутірки, маніфестації, література, преса та реколекції.

5. *Активність.*

»Нехай прозрять усі, кому католицька справа лежить на серці, що надійшов вже час до виступу та що не вільно під ніякою умовою оставати довше пасивним, бо хто віддається нерозумній безчинности, буде дуже скоро завойований« (Лев XIII, Енцикл. „Etsi nos“ з 15. II. 1882) „Необхідна річ, щоби вірні католики не були безчинні але щоби зєдинені з церковною єрархією, підчинені її наказам, взяли чинну участь у святій борні і з повним відданням себе, молитвою та радим співділанням причинилиса до розквіту віри й зреформовання обичаїв (Пій XI. до о. кард. Сеґура).

Християнство по своїй суті се релігія життя, чину й безнастанного поступу; воно не вдоволяється осягненням певного стану, де можнаб собі позволити на спочинок, але вимагає від усіх постійної праці і стремління вперід. Застій і безчинність спроваджують мертвеччину а вона противиться духови Христової науки. Жажда чину, успішне бажання чимнебудь прислужитися Божій справі належать до повноти католицького життя. Метою К. Акції є перетворити всіх вірних у свідомих і діяльних членів Церкви. Душею апостольської праці є любов а правдива любов мусить бути діяльна. Любов Бога велить нам дбати о поширення Божої Слави, любов до ближнього зобовязує нас до старання о добро його душі і цю дбайливість виявити всюди, де лиш лучиться нагода, любов до Церки каже нам спочувати її судьбі й у небезпеці станути в її обороні. Кождий без виїмку може проявити на зверх свою апостольську діяльність, молитвою, добрим приміром, щирою радою, ділом, кождий на становиску, на якім поставило його Провидіння. Свідомий і активний католик буде докладати всіх зусиль, щоби справа, яку заступає, зискала якнайбільше приклонників. У ворожих таборах нераз стрічаємо рухливі одиниці, які в імя партійних інтересів з великим запалом кидаються до праці і виконують її з посвятою гідною красшої справи. О скільки більше повиннаб одушевити мірянина — католика Христова наука своєю взнеслістю і красою та пірвати його до благородного апостольського чину! Так було колись у первісних християнських громадах. Тоді усі були діяльні, навіть малі діти християнських родичів були апостолами в правдивім значінню слова. Таксамо й нині буває там, де цвите католицьке життя, бо правдивий католицизм по своїй природі є діяльний.

Прикметами апостольської діяльности є витревалість і радісний настрій. Не вільно апостолови зражуватись тягарем праці, перепонами чи невдачами, які головно в початках діяльности будуть численні. Хочби вони незнати які були, побіда й успіх апостольської праці певні. Світляні слова „Тим знаком побідиш“ ніколи недадуться стерти зпід знамени хреста. Не вільно зражуватись нагальністю противника ані людською злобою. Апостольська служба гидиться трусами. Вона вимагає людий готових на все, навіть на мучеництво.

Ревности й витревалости в службі Христа домагається від нас також згляд на добро народу. В теперішних часах тяжкого досвіду одинока Церква може вратувати найвисші цінности нації. Коли Боже Провидіння поставило нас у важке положення нікому не можна безкарно уступати з поля. Неустрашимої відваги і ревности треба нині в поборюванні невірства, розпаношеної деморалізації, безхарактерности і дволичности на всіх ділянках громадського життя. Ревність і неустрашимість як прикмети світського апостоляту треба буде головно в нас плекати та часто їх підчеркувати, бо людий повних шляхотного запалу й охотних до апостольського діла знайдемо, але цей запал в обличчу перешкод і при невдачах скоро гасне. Брак прилюдної відваги, нахил до зневіри це традиційні хиби нашої вдачі. Їх мусимо собі усвідомити, числитись з ними в нашій праці у церковних брацтвах та католицьких організаціях, обміркувати успішні середники, щоби їх викорінити.

Радісний настрій це рівнож конечна умова успіху апостольської діяльности, обчисленої на дальшу мету. Сумна і пригноблена людина не надається ніяк до апостольського діла бо сам єї настрій буде ділати відпихаючо на окруження. Правдиву внутрішну радість життя і праці треба протиставити цинізмови і злобі нинішного часу. Ця радість повинна випливати з почуття сповненого обовязку в службі найвисшого добра, з безкорисної, святої любови до душ ближніх.

6. Карніеть і слухняність супроти єрархії.

Світський апостол повинен визначатися духом здорової карности й підчинення супроти церковних настоятелів. Ця вимога є самозрозумілою і вона заключається в попередних прикметах, однак нині, в часах загального упадку авторитету слід про неї згадати окремо. »Церква — пише Св. Отець Лев XIII. в енцикліці „Quod auctoritate apost.“ з дня 22. грудня 1885 — це не лише досконала суспільність, яка виріжнюється зпоміж інших, але внутрішна єї ціха, надана їй Творцем се та, що вона мусить боротись за спасення людського роду »наче добре впорядженний військовий відділ« (Пісня пісней 6, 9.) Той дух і те уформовання християнства не можуть бути змінені ніяким чином.

І ніхто не може жити по свойому власному уподобанню ані вибирати для себе вигідного способу борби, бо розкидає а не збирає той, хто збирає без Церкви або без Ісуса Христа а проти Бога боряться ті, що не йдуть разом з Ним і з Церквою. »Хто не є зі мною, той проти мене; а хто не збирає зі мною, розкидає« (Лук. 11, 23.). Зноваж Св. Отець Пій Х. в енцикл. „Communium rerum“ з 21. квітня 1909 р. відзиваєся до епископів такими словами: »Всіх зусиль належить доложити — Всечесні Браття — щоби лучність членів з головою ставала з кождим днем сильнійша і більше видна, маючи на оці справи Божі не земські, так аби ми всі були одно в Христі«. Ця лучність, якої так горячо бажає Св. Отець, побудована на привязанні до авторитету єрархії, на радім виконуванні її зарядженьь, на карности й послусі. Це підчинення настоятелям не є сліпим, рабським послухом але чеснотою, яка випливає зі засадничої чесноти християнства — покори. Послух церковному настоятелеви це природний вислід духа любови, який надприродними узлами лучить усіх членів містичного тіла Христа в один живий організм. Можливе се тільки тоді, коли членів буде оживляти одно серце й одна душа, як колись первісних християн. „Де є єдність і згода — пише кард. Бертрам*) — там високі цінности християнської культури проникають одноціло всі ділянки духового і суспільного життя. Ось ціль Кат. Акції“.

Ідеалом К. А. є такі члени, котрі вміють радо з повним запереченням себе підчинити свої думки слова і діла намірам св. Церкви та її єрархії. Розбіжність гадок у поодиноких справах не є нічим злим, може навіть тут і там причинитись до красшого їх висвітлення але не повинна ніколи переходити у пристрастне, самолюбне обстоювання власного становиска, бо таким чином легко доводить до шкідливих, згіршаючих спорів. Апостольська праця мірян, яких св. Петро зове царським священством, родом вибраним, участь мірян у єрархічнім апостольстві знайде свій найкрасший і властивий вияв якраз в підчиненні й радім виконуванні бажань церковних настоятелів. Світський апостол має вчутися в духа потреб Церкви, має думати як вона думає і ділати те, чого вона бажає а засада „sentire cum Ecclesia“ має бути провідною лінією його поступовання. д. б.

---

*) Кард. Бертрам „Im Geiste und Dienste der Katholischen Aktion“.

о. Онуфрій Орський.

Як підготовляти ґрунт для Католицької Акції в парохії.

I.

Приготування ґрунту під А. К. ми священики маємо почати від себе самих. А перший шлях до того, це пізнання ідеольоґії К. А. і студійованнє літератури К. А. Не місце тут підносити потребу продовжування поза семинарем богословських студій. Церков всегда з натиском цю потребу підносила. Тому й не диво, що поручення конечного продовжування студій знайшло належне місце й у канонічнім праві. Поминувши тут ясні рішення нашого Львівського Собору[1]) в тій справі, наведу дотичний канон з Нового кодексу, який ex ipsa rei natura і нас обовязує. Він звучить[2]): „Clerici studia, praesertim sacra, recepto sacerdotio, ne intermittant". Як все, так передовсім в нинішних часах студії для священика необхідні. Живемо в часах дійсно переломових. Є ми всі свідками великих змін. Днесь на наших очах повстають цілком нові обставини: суспільні, економічні, релігійні і моральні. Нині жиє нарід вже іншим життям, іншим духом. Нині вже цілком відмінні проблєми душпастирування. Вже нині можна говорити о цілком новочаснім душпастирстві. Душпастирування це не теорія, яка дадеко стоїть від людий і людських вимог, але чиста практика, все примінена до актуальних вимог людськости. Хочемо як душпастирі мати вплив на нарід, не можемо не знати і не можемо собі легковажити тих нових проблємів, до яких, хочби деякі з них навести, належать: проблєм научування дітий, проблєм повоєнної деморалізації, спроби розвязання все пекучого суспільного питання і т. п.[3]) Якраз ті всі проблєми бажає Апост. Столиця тепер роз-

---

[1]) Тит. IX. гл. III.
[2]) c. 129.
[3]) Пор. ks. Dr. Gerstmann „Duszpasterstwo doby obecnej" в книжці „Sprawy duszpasterskie", Lwów 1929. стор. 11—21; ks. Rankowski: „Typ współczesnego duszpasterza" в кн. „Organizacja parafji w Polsce, Poznań 1928.

вязати при помочі К. А., а то тому, бо К. А. обіймає якраз всі ділянки людського життя. »Незміримим є поле діяльности католицької акції; не виключає она нічого, що в якийнебудь спосіб, безпосередний чи посередний, належить до Божого післаництва церкви“ — так сказав вже Пій Х.[1]) Що більше — днесь належить вже сама А. К. до головних обовязків душпастирського уряду, як то виразно підчеркнули папи Венедикт XV. і Пій XI.[2]) А дальше, А. К. є не тілько обовязком душпастирського уряду, але є і самим душпастируваннем[3]) А. К. має бути від тепер для священика „tamquam bracchium“, »наче рамя«, при помочі якого душпастир тепер має працювати. А. К. то середник дійсно Божого Провидіння в нашій душпастирській праці[4]).

1. Зі сказаного ясно випливає, що нашим першим обовязком є, зазнайомитись з літературою А. К., щоби пізнати саму ідеольоґію. Вже до нині повстала так велика література в тій области, як майже в жадній іншій. Кождий день приносить якийсь новий твір[5]).

2. З ідеольоґією А. К. будемо мали нагоду ми священики ознайомитись і на деканальних конференціях, але до-

---

[1]) Енцик. „Il fermo proposito“ з дн. 11. VI. 1905. Цит. за: ks. Bross: Akcja katolicka według orzeczeń Stolicy apostolskiej I. стор. 167.

[2]) Венедикт XV. Лист „Soliti nos“ до Еп. з Берґаму з дн. 11. III. 1920 р. „Нехай ніхто з духовних не думає, що та акція стоїть поза обовязками душпастирськими“ Цит. за Bross-ом op. cit. I. стор. 165. А папа Пій XI. в славній Енцикл. „Ubi arcano Dei“ з дн. 23. XII. 1922 р.: „А. К. належить до головних обовязків уряду пастирського“. Цит. за Bross-ом op. cit. I. стор. 15. Так само говорити Пій XI. в листі „Abbi amo sotto“ до кард. Gasparri з дн. 24. I. 1927, пор. Bross, ibidem.

[3]) Пій XI. Лист до швайцарського Епископату з дн. 8. IX. 1929 р.: „А. К. під жадним оглядом не ріжниться від душпастирства і життя християнського, бо в своїй сути не є она нічим иншим, як тільки апостольством світських осіб, які під проводом Епископів віддаються на службу церкви і в повному значінню доповняють єї місію“. Цит. за Bross.-ом. op. cit. I. стор. 19.

[4]) Порів. Ks. Lewek: „A. K. w parafjach miejskich, wiejskich i mieszanych“ в кн. „Zasady pracy“. Akcja kat. Łódź 1930. стор. 103.

[5]) Для орієнтації наведу бодай найважніші твори на початок: Adamski: Akcja katolicka a duchowieństwo: 2 зл.; Akcja katolicka, Zasady pracy, Łódź, 1930, 8 зл, Bross: Akcja katolicka według orzeczeń Stolicy apostolskiej I. i II. 12 зл.; Cremers: Die katholische Aktion, Regensburg 1929, 9·50 зл.; Guerry: Kodeks Akcji katolickiej, 6·50 зл. Kaller: Unser Laienapostolat, Leutersdorf a/Rhein 6 Rm; Mytkowicz: Akcja katolicka u podstaw i w praktyce 2·50 зл. Готові реферати на ріжні теми з области А. К. знайдемо в таких книжках: Organizacja parafji w Polsce, Poznań 1928, 3·50 зл.: Pamiętnik kursu duszpasterskiego w Krakowie 1929, 8 зл.; Sprawy duszpasterskie, Lwów 1929, 8 зл. Всі ті книжки (на догідні сплати по умові) можна дістати в „Księgarni św. Wojciecha“ Poznań, pl. Wolności 1.

перва з хвилею, як під тим оглядом одержимо вже відповідні вказівки і поручення від нашого Преосв. Ординаріяту [1]).

3. Як ми священики через власну літературу і через деканальні конференції вже бодай в части будемо ознайомлені з ідеольогією А. К., дуже пожаданим і вельми пожиточним булоби, за благословенням нашого Преосв. Ординаріяту, уладити тридневний курс душпастирський в злуці з А. К., на якому обговореноби систематично всі проблєми модерного душпастирування [2]).

II.

Другий крок, який в приготуванню ґрунту під переведення в діло А. К. маємо зробити, це підготовча праця серед самих вірних повірених нашій опіці. Щож маємо серед вірних вже робити, щоби підготовляти ґрунт під А. К.?

Найвисша ціль А. К-ої, вже докладно спрецизована теперішним св. Вітцем Пієм XI., якому надано вже цілком слушно почесний титул »Папи А. К-ої«, це здійснення кличу: „omnia restaurare in Christo“, це віднова одиниці, родини й цілої суспільности в Христовім дусі, це зхристіянізування зляіцизованого світа — все при помочи світського апостоляту. По волі Христових намісників світські люди мають взяти уділ в єрархічному післанництві церкви, світські люди мають стати апостолами. Світські люди одержують вже правну, канонічну місію в ширенню Христового царства. І ось перед нами стоїть найголовніший але чисто практичний проблєм А. К-ої., звідки взяти світських апостолів, де їх шукати, як їх вишколювати? У відповідь на то преважне питання опремось на практиці вже на поли А. К-ої досвідчених діячів. Всі вони одноголосно твердять, що вишукувати апостолів треба таки серед членів церковних брацтв, які однак з приналежности до орґанізації А. К-ої виключено. Проте працю у вишукуванню світських апостолів

[1]) Від рефератів на тему А. К. на декан. конференціях треба буде поки що здержатись. Питання А. К. вельми скомпліковане і вимагає великого підготування. Реферат на тему А. К. належито неприготований мігби принести для самої справи більше шкоди чим хісна.

[2]) Душпастирські курси конечні передовсім для священиків, які богословські студії покінчили перед війною. Такі курси тепер дуже модерні Навіть у наших сусідів, щоби далеко не шукати, вже такі курси відбулись: в Познаню 1927 р., в Кракові 1928 р., у Львові 1929 р.

треба почати від оживлення церковних братцтв[1]). Свою особливішу увагу має душпастир звернути на вже істнуючі брацтва та їх вельми високо цінити. Чому? В нинішних часах брацтва є дуже важними чинниками в духовному життю. Они приносять великі користи не тілько для самих членів але і для цілої парохії. Брацтва є практичною школою теоретичних наук катихизмових і неоціненою школою вправ практичного життя по засадам Христової віри. Они вяжуть вірних узлом духовного братерства в тіснішу родину, яка має одного духа і одно серце, а тим самим причиняються до розширення згоди й любови в парохії. Брацтва якраз розпалюють в людських серцях ревність о славу Божу і спасіння людських душ. Вже Папа Пій IX. сказав, що брацтва ведені по волі Церкви, то ряди активних борців о переведення в чин засад Христової віри і моралі. Тому то дбайлива окіпа над брацтвами належить рівнож до головних обовязків душпастиря[2]). Серед ревніших членів вже відновлених і оживлених брацтв треба буде якраз вишукувати а потім і образувати світських апостолів. В цілі виховання ревнійших членів на правдивих апостолів треба буде часто представляти в коротких але совісно приготованих науках тим членам суть, гідність і конечність апостольства[3]). Як ми тими науками на подані теми вже розбудимо свідомість і запалимо в членах бажання апостольства, треба буде в нашій праці поступити один крок дальше, цебто вже вибраних ревніших членів в апостольстві вправляти. А треба буде їх вишколювати в трох елементах, з яких й само апостольство складаєсь: в апостольстві молитви і задоситьучинення, в апостольстві доброго

---

[1]) В який спосіб брацтво оживити, не місце тут говорити. Але ми священики маємо обовязок ознайомитись з тим всім, що до брацтв відноситься. Під тим оглядом — це мусимо щиро й отверто самі признати — у нас велике занедбання. Для орієнтації знов подам бодай коротенку літературу: Ks. Izydor Steczko: „O bractwach i stowarzyszeniach religijnych" в кн. Pamiętnik kursu duszp. w Krakowie, стор. 102—122; Ks. Czajkowski: „Związki religijne w pracy duszpasterskiej" в кн. Sprawy duszpasterskie, Lwów стор. 41—49; Ks. Lewek: „A. K. w parafjach miejskich, wiejskich i mieszanych" в кн. A. K. Zasady pracy, стор. 89. 105.

[2]) Пор. Ks. Czajkowski: op. cit. стор. 42.

[3]) Пор. W. Wiesen: Der Laienapostel. Freiburg in Br. 1929; стор. 1—8; Ks. Bp. T. Kubina: A. K., list pasterski, Częstochowa 1927, стор. 9—17; M. Kaller: Unser Laienapostolat, Leutersdorf 1927, стор. 41—47; Ks. Pilch: Apostolstwo świeckich" в кн. Organ paraf. w Polsce, Poznań 1928, стор. 60—68; Ks. Adamski op. cit. стор. 30—33. Ks. Bross: op. cit. I. 163 і пр.

приміру і в апостольстві діла і чину. А тепер коротенько бодай кілька слів о кождім апостольстві з окрема.

1. Найперше треба буде усильних ужити старань до того, щоби кількома належно приготованими науками розпалити серед членів брацтва іскру любови й замилування до самої молитви, як до найбільшої без сумніву сили тут на земли. Треба буде конче о то старатись, щоби в парохії створити хочби маленький відділ, маленьку армію людий молитви, а певно парохія відновиться. Вже Папа Пій XI. сказав ті далекошлі слова: »Дайте мені армію людий молитви а я світ знов ущасливлю«. Треба отже, щоби провідники брацтв часто поручали членам свої св. молитви лучити з яким небудь наміренням апостольським, прим.: о покликаннє добрих і ревних священиків, о наверненнє грішників, о захорону молодежи від зіпсуття, о розвій кат. Церкви, о місії, за душі в чистилищи і т. п. В той спосіб навчимо членів брацтв апостолувати молитвою. До того апостольства належить крім частого св. Причастя — апостольство покути й задоситьучинення. Треба учити членів брацтв, щоби жертвували свої журби, клопоти, труди, праці, терпіння на славу Божу і спасіння людських душ. Це апостолуваннє найвзнесліше, бо оно найтісніше лучить людий з розпятим Ісусом. Якраз при помочи того рода апостолування бажає Пій XI. навернути до Бога зляіцизований сьвіт[1]).

2. Дальше треба буде виховувати, та вишколювати членів брацтв в апостольстві доброго приміру. А оно полягає на совісному заховуванню в цілому життю у своїх відносинах до Бога, ближнього і себе самого Божих заповідий. Тим апостольством доброго мриміру, по взору перших християн, можна буде певно відхристіянізований світ знов для Христа позискати[2]).

3. Вкінци від того тихого, скромного, пасивного а однак дуже могучого апостольства треба буде знов поступити один крок дальше і вправляти членів брацтв вже в апостольстві активнім. Щож знова до того апостольства, то треба буде звернути увагу на дві річи: найперше ми самі священики під тим оглядом мусимо проявити рішучо

---

[1]) Wiesen: op. cit. стор. 8 і пр.; Kaller: op. cit. стор. 51—58.

[2]) Kaller: op. cit. стор. 61—63.

більшу активність, опісля в нашій праці на тому полі мусимо собі позискати і виробити світських людий.

4. Найперше що до нас самих священиків, то ми мусимо конче звернути увагу на працю суспільну, себто чисто активну в повному значінню того слова. Нужда матеріяльна створює непригожі умовини для душпастирства, бо нищить релігійність і моральність. Дальше, нужду матеріяльну використовує на нашу шкоду соціялізм і комунізм. Тож очевидна річ, що ми священики повинні звернути більшу увагу на суспільну працю, яка також належить до обовязків душпастирської праці. Якіж обовязки ми маємо на полі суспільної праці? Тому що суспільна праця належить до душпастирських обовязків, і працю суспільну маємо ми священики почати таки від праці чисто церковної. Якби душпастир, хотячи працювати на суспільному поли, погордив релігійними середниками, мусівби виродитись у суспільного агітатора. Тимчасом вже історія подає нам приміри, де суспільні діячі з кругів священичих були заразом і найлучшими священиками [1]). До середників чисто релігійних в суспільній праці належить св. Тайна сповіди і Пресв. Евхаристія та амвони. В св. Сповіди має душпастир найлучшу нагоду до розбуження суспільної совісти і у богатих і бідних. Пресв. Евхаристія може бути як у перших віках християнства жерелом, до котрого може прийти і богатий і бідний, і пан і слуга, і вожд і простий жовнір. А в проповідях конче треба узглязднити більше суспільний елемент. До того маємо нагоду в обговорюваню Божих і церковних заповідий, які мають тісну звязь з суспільним життєм. Нагоду до обговорення суспільного питання маємо слідуючий ювилейний рік видання безсмертної Енцикліки „Rerum novarum“. То середники чисто релігійні в суспільній праці. Але сама праця в церкві днесь вже не вистарчає. Нині культурно-суспільне життя, яке до недавна концентрувалось коло церкви — вже вийшло поза єї мури. Клич піднесений еще великим суспільним Папою Львом XIII.: »вийти поза мури захристії« конче треба і нам днесь зре-

---

[1]) Приміром Епп. Кеттелєр, неструджений сповідник і проповідник; кард. Маннінґ, автор і суспільно-економічних а рівночасно і аскетичних творів.

Пор. ks. Jan Piwowarczyk: „Społeczna działalność duszpasterza“ в кн. Pamiętnik kursu duszp. w Krakowie, стор. 195—213.

алізувати. Під тим оглядом можемо богато зділати через основування культурно-суспільних товариств, як читальні, кооперативи, каси і т. п.[1]).

5. В нашій суспільній праці мусимо дальше звернути увагу і на позисканнє і вихованнє також світських апостолів під тим оглядом. А тут мусимо узглядните в крайному случаю дві точки активного апостольства: апостольство духовного милосердя і апостольство милосердія харитативного в тісному значінню слова.

До духовного милосердя належить в першій мірі апостольство доброї книжки і преси, якій цілком слушно надало титул першої і найбільшої могучости світа«. Того якраз апостольства ми священики не смієм недоцінювати. Під тим оглядом мусимо зорганізувати систематичне поширення доброї книжки і преси в нашій парохії[2]).

Обовязком нашим є дальше зайнятись акцією харитативною, яка є суттєвою частю католицького життя[3]). Акція харитативна — це обовязок кождого католика[4]) а особливший обовязок священика[5]). Безперечно ми священики, при наших многих заняттях і обовязках, тої праці самі не в силі виконати. Мусимо отже і тут постаратись о світських апостолів, щоби при їхній помочи ми могли заспокоїти бодай найактуальніші вимоги й потреби матеріяльні наших ближніх. Акція харитативна — поєдинча не-

---

[1]) Тут належалоби основно обговорити справу оснування т. з. церковних, парохіяльних домів. Практика виказала, що майже всі наші читальні, кооперативи, каси повстали з ініціятиви і за львиною моральною і матеріяльною підмогою духовенства. Однак опісля з усіх цих товариств ворожі Церкві чинники духовних усувають. Тому якраз тепер на часі виринає справа основування чисто церковних, парохіяльних домів. Та ця справа — як згадано — заслугує на окреме обговорення. Інтересовані можуть знайти вказівки в рефераті: ks. Czesław Stańczak: „katolicki dom parafjalny“ в кн. A. K. Zasady pracy, стор. 166—189; ks. Adamski: „Domy katolickie“ в кн. Organ. paraf., стор. 74—83.

[2]) Пор. Wiesen: op. cit. стор. 10—16; Kaller: op. cit. стор. 95—107.; ks. Ludwik Kasprzyk: „Bibljoteki i czytelnie parafjalne“ в кн. Pamiętnik kursu duszp. w Krakowie, стор. 142—155.; ks. Niesiołowski: „Bibljoteki i czytelnie w parafji“ в кн. Organ. paraf. w Polsce, стор. 84—90. На особлившу увагу заслугує брошура: Stańczak: Akcja katolicka prasowo kolportażowa, Łódź 1930.

[3]) Пор. ks. Dymek: „Program akcji charytatywnej w parafji“ в кн. Org. paraf. w Polsce, стор. 68—73; ks. Gaworzewski: „Akcja charytatywna w A. K.“ в кн. A. K. Zasady pracy, стор. 190—216; Kaller: op. cit. стор. 69—93; Wiesen: op. cit. стор. 118—121.

[4]) Мат. 25. 40.

[5]) c. 467 § 1; 469. Они і нас ex ipsa rei natura обовязують.

скоординована є і все буде безуспішною. Тут знов спочиває велике завдання на нашій священичій організації: подбати о одноцілі для цілої епархії статути.

Ось є ті практичні й позитивні вказівки, що маємо ми священики вже тепер робити, щоб тільки приготовляти ґрунт під переведення в діло взнеслої ідеї А. К.-ої.

Щоби знова ті практичні вказівки не лишились тільки пустими словами але дійсно перейшли в чин, згадаймо на закінчення і про трудности, з якими в нашій праці стрінемось.

Не один з нас подумає: »То все дуже гарно« »то все і ми так розуміємо«, »легко воно говорити але перевести в життє — то річ цілком а цілком інша«. Бож практичне життя переповнене многими а многими трудностями. Де знайти відповідних людий до співпраці? До того єще і нема часу а вже що найважніше: нема гроший, яких конче потрібно, щоби собі самому купити книжку, щоби зорґанізувати акцію чито прасову чи харитивну. Відповімо: Передовсім не вільно нам тих трудностий перецінювати. Перецінюваннє трудностий відбирає віру у виконуваннє діла, якраз того взнеслого й великого діла, до якого ми обовязані вже з титулу нашого священичого покликання, з титулу найвзнесліших мотивів праці над добром Церкви і нашого народу. Ті трудности ніяк не можуть бути причиною нашої безчинности. Зі свідомістю трудностий робім що зможемо, не все відразу. Поволи але стало! Мало але добре.

Дальше ми священики самі стараймось все стояти на висоті нового світогляду. Запізнаваймось самі з новими засадами модерного душпастирування. Світ все йде вперід. Не жалуймо гроша, бо гріш виданий чито для власного образування, чи для других — певно вернеться нам з процентом. Не нарікаймо, що зле стоїмо матеріяльно. На все остане правдою, що священик, який не жалує гроша чи праці над другими, всегда і матеріяльно добре стоїть.

Вкінци перед очима маймо всегда старохристіянський клич: in necessariis unitas, sed in omnibus caritas. В нашій тяжкій праці треба нам єдности. А єдність та передовсім мусить обіймати послух й пошану для наших церковних

настоятелів [1]). А необхідною вже у нашій успішній праці є любов і то любов у всьому. Любови нам треба межи нами самими і більше любови в праці над вірними. Єдність і любов — то передумови нашої позитивної праці в зреалізуванню великих ідей А. К. ої. Мимо великих трудностий будьмо все оптимістами, бо тільки до них належить будучність.

ОГОЛОШЕННЯ.

Вийшов з друку у Львові новий „Устав“ на рік церк. 1931 о. Николая Ґалянта, канцлєра Митрополичої Консисторії.

У новім виданню узгляцнено практичну, тревалу зовнішну форму книжочки й легкий перегляд богослужень в тексті, чого бракувало в послідним виданню.

---

[1]) Конечність єдности сильно підчеркує наш Собор Львівський: Тит. IX. гл. II. а в найновішому кодексі знайшла місце така норма: Omnes clerici, praesertim vero presbyteri, speciali obligatione tenentur suo quisque Ordinario reverentiam et oboedientiam exhibendi“. с. 127.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.